

Viite

Asia

Moskovassa metsäforum ja metsäsektorin messut 02.-05.09.2002

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-20; ITÄ-21; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-10

BER; PIE

KTM; MET; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY;

MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; YM; YM/ALO; YM/KVY

Moskovassa järjestettiin 02.-05.09.2002 suuret metsäsektorin messut "Lesdrevmash" ja samanaikaisesti pidettiin laaja metsäforum tunnukselle "Ihminen ja metsä".

Metsäforumin työskentelyssä korostuivat Venäjän metsäsektorin nopean kehittämisen tarve, kansainvälinen yhteistyö, ekologinen näkökulma ja kaikkien sidosryhmien osallistumisen tarpeellisuus. Organisoitumisen perusmalliksi nousee metsäsektorin toiminnan toteuttaminen vertikaalisesti integroituneiden korkean jalostusasteen tuotantoon kykenevien suurten metsäteollisuusyriyten avulla.

Forum ja messujen saama laaja julkisuus sekä korkean tason poliittisten toimijoiden siihen kohdistama mielenkiinto vahvistavat myös keskeisinä järjestäjinä toimineiden teollisuus- tiede- ja teknologiaministeriön ja metsäteollisuuden harjoittajien ja puunviejien liiton asemaa Venäjän metsäsektorin kehittämisen johtavina voimina.

Moskovassa järjestettiin 02.-05.09.2002 suuret metsäsektorin messut "Lesdrevmash" ja samanaikaisesti pidettiin laaja metsäforum tunnukselle "Ihminen ja metsä". Kansainväliseen forumiin osallistui noin 300 asiantuntijaa ja kaikkiaan tapahtumissa oli osanottajia 60 maasta. Avaus- ja päätösistuntojen lisäksi forum työskenteli viitenä jaostona. Aiheina olivat Venäjän metsäteollisuuden kilpailukyky, investointien edellytysten parantaminen, metsäsektorin ympäristökysymykset, kestävä metsätalous ja puukauppa. Forumiin toivottiin auttavan viimeisteltävinä olevien metsätalouden ja metsäteollisuuden uusien strategioiden valmistelua. Tässä muistiossa kommentoidaan vain joitakin lähes 50 pidetystä esitelmästä.

Suomalais-venäläisen metsäsektorityöryhmän kokous pidettiin 05.09.2002 messualueella **J. Vaittisen** ja **S. Mitinin** johdolla. Työryhmän jäsenet tutustuivat näyttelyyn ja osallistuivat metsäforumiin.

Forumissa avausistunnossa tervehdyksen esittivät mm. varapääministeri **A. Kordejev**, teollisuus- ja teknologiaministeri **I. Klebanov** ja duuman luonnonvarakomitean puheenjohtaja **A. Beljakov**. Myös presidentti **V. Putinin** lähettämä tervehdys luettiin. Metsäteollisuuden harjoittajien ja puunviejien liiton presidentti **M. Tatsjun** esitteli liiton laatimaa raporttia Venäjän metsäteollisuuden tilasta ja asemasta maailman taloudesta. Kokousaineistona jaettu venäjän- ja englanninkielinen 50-sivuisen raportti antaa hyvän kuvan Venäjän metsäsektorin tilasta ja kehittämisstrategioista. Avausistunnossa Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja **T. Poranen** puhui Suomen ja Venäjän metsäteollisuuden yhteistyöstä ja UPM-Kymmenen toimialajohtaja **K. Makkonen** ulkomaisista investoinneista Venäjän metsätalouteen.

Venäjän metsäsektorin kilpailukykyyn kehittämistä käsitellessä jaostossa teollisuusministeriön varaministeri **S. Mitin** totesi perusteellisten muutosten tarpeen Venäjän metsäsektorin siirtyessä raakapuun viejästä sellu- ja paperiteollisuuden vallitsemaan tuotantoon. Hän esitteli metsäteollisuuden kehittämisohjelman luonnosta painottaen investointien osalta seuraavia näkökohtia:

- Valtio voi osallistua kiinnityskelpoisten metsäkonsessioiden kautta investointeihin.
- Tuotantokoneiston uusiminen tapahtuu suurelta osin leasing-sopimusten avulla, joita valtio voi tukea.
- Puisten pientalojen tuotantoa edistetään.
- Ulkomaisten yritysten kanssa yhteisiä projekteja tarvitaan. Kiina ollut aktiivisempi kuin Suomi. Suomalaisten yritysten julkistamat investoinnit ovat vain kosmeettisia suhteessa todelliseen tarpeeseen.
- Venäjä järjestää kilpailuja investoijille; kuka toimii edullisimmin ja nopeimmin. Kiinalaisilla voi olla kiinnostusta myös Luoteis-Venäjälle.

Investointi-ilmapiirin kehittämistä pohtineessa jaostossa Kostroman alueen kuvernööri **V. Shershunov**, käsitteli alueensa tilannetta. Hän arvioi, että puunkorjuuyrityksillä ei itsenäisinä ole edellytyksiä kannattavaan toimintaan vaan niiden tulisi kuulua vertikaalisesti integroituneisiin yrityksiin. Kestävän metsätalouden edistämiseksi on tärkeää vähäarvoisen puun käytön lisääminen. Kostromassa on vireillä sellu- ja paperikombinaatin perustaminen. Tämä hanke voisi olla uuden metsäteollisuusstrategian mukainen pilot-hanke, jossa testattaisiin myös valtion osallistumista hankkeeseen metsien käyttöoikeuksien kautta.

Kestävän metsätalouden jaostossa puhetta johti luonnonvaraministeriön normihallinnon päällikkö **Ju. Shuvajev**. Johdantopuheenvuorossaan hän totesi, että Kanadan metsätalouden malli on lähimpänä Venäjää mutta Venäjän metsätalous hyödyntää kehittämistyössään laajasti eri maiden kuten esimerkiksi USA:n ja Skandinavian kokemuksia. MTK:n metsäjohtaja **M. Lillandt** piti esitelmän kestävän metsätalouden toteuttamisesta yksityismetsissä ja Metsäteollisuus ry:n johtaja **H. Valtanen** esitteli PEFC-sertifiointijärjestelmää. Akateemikko **N. Moisejev** korosti holististisen lähestymistavan tärkeyttä metsäsektorin kehittämisessä. On edettävä johdonmukaisesti kansallisesta metsäpolitiikasta, lainsäädännön uudistamisen kautta metsäohjelmiin, jotka tulee valmistella yhdessä kaikkien sidosryhmien kanssa.

Metsäsektorin ekologisia kysymyksiä käsittelevässä sektiössä pohdittiin sekä metsien suojelua että metsäteollisuuden päästöjä. Alustuksia pitivät hallinnon ja tutkimuksen edustajien ohella myös IUCN:n ja Greenpeacen edustajat. Metsäntuotteiden viennin jaostossa käsiteltiin tulli- ja tariffikysymyksiä sekä sertifiointia. Suomalaisista piti alustuksen johtaja **P. Musikka Thomesto Oy:stä**.

Metsäfoorumin suosituksissa on lähtökohtana Venäjän metsien globaalinen ekologien merkitys sekä toisaalta niiden asema maailman suurimpana kasvavaa puuraaka-aineen tarvetta tyydyttävänä reservinä. Suosituksissa todetaan seuraavaa:

- Yhteiset pelisäännöt määrittävä Venäjän kansallinen metsäpolitiikka on välttämätön kestävän metsätalouden toteuttamiseksi. Sillä on kansallisen ulottuvuuden lisäksi myös globaalista merkitystä.
- Metsälainsäädäntöä on uusittava. Tässä työssä on hyödynnettävä kansainvälisiä kokemuksia, jotta muutokset vastaisivat nykyisiä ekologisen kestävyuden vaatimuksia.
- Metsäteollisuuden kilpailukyvyn parantamiseksi Venäjän valmistautuessa WTO-jäsenyyteen on tehtävä mahdolliseksi nopea siirtyminen korkean jalostusasteen tuotantoon.
- Teknisten normien uudistamisen ja sertifiointin ja tulee tukea kilpailukyvyn kehittämistä.
- Metsäteollisuuden ekologisen vastuullisen lisäämiseksi ja kansainvälisille markkinoille pääsyn tukemiseksi on tarpeen kehittää vapaaehtoista metsäsertifiointia ja tuotteiden sertifiointia kansainvälisten standardien mukaan.
- Metsänkäytön todellista kestävyyttä tulee kehittää. Metsänuudistamisen turvaaminen ja sekä maaperän että vesien suojelu tulee määritellä riittävän sitovasti metsän vuokrauksen ehtoihin ja muihin käyttöä koskeviin sopimuksiin.
- Puunjalostuksen prosessien ekologisen turvallisuuden lisäämiseksi tulee käyttää raaka-aineita säästävää puhdasta teknologiaa ja haitallisia päästöjä on vähennettävä.
- Metsäteollisuuden tuotteiden viennin tehostamiseksi on alennettava tai poistettava pitkälle jalostettujen tuotteiden vientitulleja. Venäläisten tuotteiden kauppaa vaikeuttavat diskriminoivat määräykset tulee kumota, esim. EEC:n venäläisen kuitulevyn tuontitulli.
- Metsäforumin yleisistunnon ja jaostojen suositukset tulee käsitellä systemaattisesti ja hyödyntää ratkottaessa Venäjän metsäsektorin ongelmia.

Metsäforumin työskentelyssä korostuivat Venäjän metsäsektorin nopean kehittämisen tarve, kansainvälinen yhteistyö, ekologinen näkökulma ja kaikkien sidosryhmien osallistumisen tarpeellisuus. Organisoitumisen perusmalliksi nousee metsäsektorin toiminnan toteuttaminen vertikaalisesti integroituneiden korkean jalostusasteen tuotantoon kykenevien suurten metsäteollisuusyritysten avulla, jotka saavat vuokrauksen ehtojen kehittämisen kautta entistä enemmän valtaa ja vastuuta metsävaroista. Niille ollaan valmiita antamaan myös metsänhoidon ja metsänsuojelun tehtävät, kun valtion metsähallinto keskittyy valvontatehtäviin. Valtio osallistuu tulevaisuudessa metsäteollisuuden investointeihin metsävarojen käyttöoikeuksien (vuokraus ja konsessiot) ja ehkä verohelpotusten ja korkotukien kautta.

Tavoitteena oli antaa informaatiota jo pitkälle valmistelluista metsäteollisuuden ja metsätalouden strategioista laajalle ja kansainväliselle asiantuntijajoukolle, mikä onnistuikin ennakoita laaditun hyvän aineiston avulla. Ainakin periaatteessa varattu mahdollisuus tehdä täydennys- ja muutosesityksiä strategialuonnoksiin korosti kehittämistyön avoimuutta. Syntyi sellainen käsitys, että osallistujat pääosin tukevat käsiteltyjä strategialuonnoksia. Avoinna olevia ristiriitaisia kysymyksiä ei nostettu tässä yhteydessä kriittisen keskustelun kohteeksi.

Forumien ja messujen saama laaja julkisuus sekä korkean tason poliittisten toimijoiden siihen kohdistama mielenkiinto vahvistavat myös keskeisinä järjestäjinä toimineiden teollisuus- tiede- ja teknologiaministeriön ja metsäteollisuuden harjoittajien ja puunviejien liiton asemaa Venäjän metsäsektorin kehittämisen johtavina voimina.

Joissakin forumien alustuksissa kohdistettiin Suomen suuntaan arvostelua teemasta raakapuun vienti ja toisaalta investoinnit Venäjälle. Kokonaisuutena suomalaisten panosta tapahtumaan arvioitiin myönteisesti ja esimerkiksi forumien päätösistunnossa viitattiin useita kertoja suomalaisten kannanottoihin.

LIITTEET

-